

Posamezna številka stane 1 kren

Naročnina listu: Celo leto K 120.—, pol leta K 60.—, četrt leta K 30.—, Izven Jugoslavije: Celo leto K 150.—. Inserati ali oznanila se razmenjajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvu sprejema naročnino, literate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 kren

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvu je v Mariboru, Koroljka cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklam so poštnine proste. — Telefon št. 2.

137. številka.

Maribor, dne 30. novembra 1921.

Letnik XIII.

Partija in narod.

Mi „prečani“ smo se dolgo časa žudili in v velikem nerazumevanju poslušali razne vesti iz beograjskih političnih krogov. Vse nam je bilo čudno in zagonetno. Mnogo se je govorilo o svobodoljubju, o nekakem naprednem liberalizmu, o svobodi tiska, mišljenja in o splošni demokraciji. V dveh letih narodnega predstavništva so prečanski politiki prišli v stik s srbsko politiko, v kateri so imeli glavno besedo radikali in demokrati, in mislili so si, da so to res stranke, ki si po svoji ideologiji in po svojih principih delijo večino srbskega naroda. S principi srbski politiki sicer niso dosti prihajali na dan, pač pa so že dolgo pred lanskimi volitvami dali razumeti, da je ministrstvo notranjih zadev ali policije glavno politično središče in ob volitvah naravnost odločilnega pomena. V tem letu po volitvah in pri vseh krizah, ki so se kopičile okrog tega portfelja, smo pa se pogledali v tajni hram visoke politike ter spoznali vsaj kolikor toliko njeno bistvo.

Poznamo še iz Avstrije razne oblastnike in vemo, kako so uporabljali vsa sredstva, da spravijo skozi svoje kandidate. Uredili so si volilne okroge, število volilcev je bilo tako malo, da je vlada poznala vsakega posameznika in pri javnem glasovanju so bili vsakovrstni pritiski mogoči. Danes bi pa človek mislil, da se pri vsej toliko povdarjeni demokraciji ne morejo uveljavljati stare metode, če se ne bi radikalni in demokrati že toliko časa trgali za notranje ministrstvo in če ne bi odmevalo iz vseh srbskih listov, da je tista stranka pri volitvah najmočnejša, ki ima svojega človeka na tem fotelju.

Partijski minister izmenja takoj ves upravni aparat od zadnjega najnižjega pisarja do najvišjega načelnika ter vsepovsod namesti svoje partizane ne glede na kvalifikacijo, tako, da tudi krojači, naredniki, sluge ter bogzna kdo še vse, lahko pride do važnih mest. Edina zahteva je nekoliko pismenosti in pa to, da bo vsak kakor ve in zna, priporil svoji partiji mandate pa naj sedaj ljudi suva in priganja k partijski skrinjici, ali pa iz drugih volilnih škatelej presipa krogljice v svojo.

Nikdo ne „vodi računa“, kako se vse to upravlja in počenja, glavno je, da so vsi strankarji uverjeni, da lahko minister policije priskrbi svoji politični stranki mandate. Dolgotrajni boji in neredi na Balkanu so ustvarili posebno mentaliteto, ki je nam še v marsičem velika uganka. Stranke se ne delijo po raznovrstnosti programa, temveč po interesnih skupinah, ki so izšle iz plemenskih in bratskih zvez. Sestava in metoda teh „partij“ ima precej sličnega z arnavtskim „tisom“ r osveto in „beso“, član ene kakor druge stranke prihaja do prepričanja, da je njegova partija več kot program načelo, država, in če se enkrat razvname, mu ni mar program, temveč samo osebni interes in osebna mržnja. V tej smeri in na ta način pa delujejo med politiko obeh glavnih struk še razne tajne organizacije, ki so popolnoma osebne zarotniškega in kovarskega značaja. Dan na dan čitamo o „beli“ in „črni“ roki, o kamarih, o framazonih in o uplivu teh in še drugih zvez na javno življenje. Bila bela ali črna roka, umazana je ena kakor druga in vse te zarotniške zveze so glavna gibalna višjepolitičnega ustroja ter stalna tekma pri izkoriščevanju naroda in države.

Vse to se izvrši po uplivih in vzorih črtilca, po turško-grških metodah, ki hočejo uveljaviti neomejeno gospodstvo enega razreda nad vsemi drugimi, kar pa danes ne gre več in tako vidimo samo v socialno-političnem pokretu in v osamosvojitvi širokih narodnih slojev v principijelni socialno in razredno zavedni politični borbi iz-

hod iz dosežanje politike kaosa, samovolje in zarotništva. Oblastniki v Srbiji se ravna po orijentu, ker jim je prijala njegova zamotana in samovoljna politična teorija, narod v svojem socialnem trpljenju pa išče zaščite v bodočnosti v duhu evropskega pomovanja in tako lahko v najboljši

Kongres zemljoradnikov v Plani ni bil sestanek ali zbor po vzorcu kapitalističnih in meščanskih strank, ki že v naprej vse zgladijo, tako da se kongresi izvršujejo z nekako lažljivo enodušnostjo. Kongres v Veliki Plani je podal pravo, naravno in čisto sliko vsega razvoja do principov in do ideologije.

Vsak pokret, ki izvira iz ljudstva, se deli v struje; ena na desno, druga na levo, ena v zatočišče kapitalističnega ustroja, druga proti njemu iz socialnih in razrednih interesov, in tako so se tudi tukaj ob začetku tega kongresa, ki je štel okrog 2000 delegatov iz cele države, pokazale — dve smeri. Manjši del se je udal oportunistu ter pokazal željo po zblizanju s kapitalističnimi strankami in po konzervativnem političnem delu, večina je pa principijelna, na razrednem stališču in nepomirljiv protivnik kapitalističnega ustroja in njegove nadvlade v državi.

Razredna, levičarska struja je odnesla sijajno zmago. Njej pripadajo v prvi vrsti Avramovič, Komadinič, M. Stoič, dr. Mirko Kosič in še drugi izkušeni in odločni voditelji z ogromno kmečko večino. Kongresu je predsedoval Avramovič. Poslaniški klub je referiral in izval zelo živahno diskusijo. Pri tem se je na najboljši način pokazal razloček med to in pa med drugimi strankami v Srbiji. Pri demokratih n. pr. ima poslaniški klub prvo in zadnjo besedo, navadni člani te stranke se postavijo pred fakt in omejejo z raznimi frazami; tu pri tem kongresu je pa narod obdržal odlično besedo. Kakor so se obodili prijatelji bankokracije, oportunisti in desničarji, tako so nastopili zborovalci tudi proti svojim poslancem. Poslaniški klub je dobil zaupnico samo radi tega, ker je glasoval proti ustavi, za drugo delo pa prav trde ukore. Govor

naši gledamo bodočnost naše države v celu in razvoju levičarskih strank, — pred vsem zemljoradnikov, ki bodo pre ali slej zadali odločilni udarec današnjim glavnim partijam ter privredli ves narod v kulturno in socialno-politično pojmovanje.

Zemljoradniki.

niki so kritizirali zlasti stališče, katerega je zavzel poslaniški klub napram Pribičevićevemu zakonu za zaščito države, kojega so nazivali „zakon za zaščito demokratsko-radikalne-muslimansko-samostojne vlade“ ter se izjavljali, da klub za tak zakon nikakor ne bi smel glasovati.

Značilno je tudi to, da so do malega vsi govorniki povdarjali le jugoslovansko ter kazali mnogo razpoloženja za čim ožjo jugoslovansko-bolgarsko zvezo, do katere mora danes ali jutri priti na vsak način. Kongres se je vršil sredi Sumadije, večina delegatov je bila srbijanska in s tem se je prav dobro pokazalo, na slabih nogah je velesrbska ideologija današnjih oblastnikov.

Član reparacijske komisije v Parizu, Dušan Dimitrijevič, je govorilo korupciji pri vojni odškodnini in o poverljivosti državne lastnine, ki grede v milijarde in so pri njih udeleženi — visoki funkcionarji.

Da je zmagala desnica s svojimi oportunističnimi in drugimi elementi, ki so se vrinili med njo kot eksponenti raznih oblastnih klik, bi obstojala nevarnost, da se ta mlada stranka prav kmalu razprši in razdrobi v zastupljeni atmosferi današnjega režima in splošne politične korupcije, ker je pa zmagala levica, so te nevarnosti v vsakem oziru odstranjene in vsi klikarji morajo definitivno pokopati svoje naide in upe po lovu in prospehu v sredini zemljoradnikov. Zmaga Komadinič-Avramovičeve struje je nova in oklepna obsodba samostojnih izdajalcev, katerim je sedaj zaprta vsaka pot v zdravi pokret zemljoradnikov. Odločna obsodba, katero je izrekel kongres v Plani nad poslanci, ki so glasovali za „zakon o zaščiti države“, je nov in jako močen sunek proti reakciji.

Zakaj nas sovražijo?

Razen komunistov ni pač nobena stranka tako osovražena kakor „klerikalna.“ Ljudsko stranko sovražijo demokrati, socialisti, podeželni liberalci (združeni v takozvani Samostojni kmetijski stranki), skratka: vse in vsi sovražijo ravno Ljudsko stranko! Eni iz navade, drugi vsled strastnega sovražstva napram duhovnikom. So ljudje, ki načelno nasprotujejo težnjam krščanske politike. To so načelni „naprednjaki.“ Navadno se rekrutirajo iz intelektualnih vrst. Tradicionalno-liberalni nazorji jim nalagajo brezpogorno dolžnost nasprotovanja vsemu, kar prihaja iz krščanskega tabora, pa naj si to dobro ali slabo. Njih sovražstvo je deloma mirno, ponajveč pa prikrito. Strast jih premaga le v redkih slučajih. Ti ljudje so marsikaterokrat dosloj: cilji in nameni krščanske politike, osobito socialni in gospodarski del programa krščanske demokracije, jim ugajajo, oni se divijo teorijam krščanskih socialnih politikov — in kljub temu sovražijo politiko krščanskih strank. Zakaj nas sovražijo? Sovražijo nas zato, ker bi rastoči upliv krščanskih načel baje omejeval in zaviral splošno napredke; v krščanstvu vidijo „coklo“ sodobne kulture. Ne pojmljivo je to, zlasti če pomislimo, da se duševni delavci, intelektualci, postavljajo kot faktični proletarci na stran kapitalizma.

Stremleča krščanskih strank so osovražena. Zakaj? Ker obetajo zati-

ranim in teptanim pravico; in kar je glavno — enakopravnost. Socialno in gospodarsko ravnoopravnost.

Slovenska ljudska stranka je danes brezdvomno med Slovenci najmočnejša stranka. Čeprav je doživela 28. novembra l. l., torej pred dobrim letom, trenoten in brezpomemben udarec, ji ta ni škodoval. Ljudstvo se je kmalu uverilo, da je stopilo na stran pot. Stranka se ni izneverila svojim fundamentalnim principom. Istinitost tega dejstva je prodrila v široke plasti ljudstva. Krščansko orienrirani Slovenec se dobro zaveda, da je ravno Ljudska stranka izpostavljena tolikemu sovražstvu. Priprosto delavec, ki je doslej z zavezanimi očmi taval za raznimi Kristani, Kopači, Koruni itd. in se za silo tolažil z običajnimi frazami marksizma, se vzpričo centralističnih resolucij omenjene gospode pogreza čim globlje v razdvojenja premišljevanja o iskrenosti socialistične politike. Od podeželne „inteligence“ — všteti so gostilničarji, žganjarji, učitelji itd., sami pristni liberalci seveda! — zapeljanemu kmetu se odpirajo oči. Samo enkrat se je posrečilo vbrizgovanje zdrave kmetijske krvi v degenerirane žile hiračnega liberalizma!

In čimbolj raste ugled Slovenske ljudske stranke, tembolj besnijo in se zaganjajo v tem oziru enotni nasprotniki v njen sklenjeni organizem. Socialdemokratski, demokratski, sam-

stojni in narodno-socialistični materialisti imajo kljub pestrosti svojih programov točko, v kateri so si popolnoma edini: Boj „klerikalizmu!“ V svojih listih pridigujejo ljudstvu: „Osvobodite se upliva, ki prihaja iz taborov in kaplanij!“ To je demagoško izrabljanje ljudskih instinktov. Tako pišejo moralne propalce. Gonja proti duhovščini spada v staro šaro politično-bojnih sredstev. Danes, v moderni dobi, pa slabotna gesla proti Cerkvi in duhovniku ne vlečejo več. S takimi gesli so lovili samostojni agitatorji v poživljanih vaseh svoje somišljenike: mase, široke mase, pa se z obrabljenimi frazami niso hotele zadovoljiti. Zakaj ne? Saj je hujskanje proti „klerikalizmu“ kvintesenca vse liberalne politike, njen alfa in omega; brez tega hujskanja bi liberalizem med Slovenci vobče več ne obstojal.

Slovenska ljudska in hrvatska pučka stranka se bori za socialno, za kulturno in gospodarsko povzdigo Slovencev in Hrvatov ter za ujedinjenje s Srbi in Bolgari. Radi težnje po združitvi z Bolgari je nastopil in zakričal ves velesrbski Izrael: „Glejte jih, hinavce, z Bolgari hočejo v eni isti državi krotiti Srbijance!“ Ta krik je najboljša spridevalo o iskreni jugoslovanskem mišljenju obeh ljudskih strank. Kdor je proti združitvi Srbov, Hrvatov in Slovencev z marljivimi in kulturno polnovrednimi Bolgari, je izdajalec velike ideje, ki je vznikla in plamfi v srcih vseh pravih Jugoslovancev. Če se srbski „porodičarji“ upirajo temu zblizanju, se nam zdi to umljivo, ne moremo si pa tolažiti — protestov slovenskih liberalcev, tistih liberalcev, katerim se cedi ob vsaki priliki puhle narodnjaške fraze iz ust.

Bankokratski, kapitalistični liberalizem se boji udejstvovanja programatičnih načel krščanskih strank še iz tehtnega razloga: Kapitalisti dobro vedo, da je ljudska stranka neizprosna prvoboriteljica za izvedbo dalekosežnih reform na socialnem in gospodarskem polju. Krilatica o socialni in ekonomski ravnopravnosti ni predpustna šala! Tega se zaveda velekapital v polni meri. Človeška družba — prerajena v krščansko-etičnih resnicah, zgrajena na temeljih vsestranskega združništva, — ne tvori izkoriščevalnega terena za kapital: ta družba namreč ne pozna več surove sile kapitalizma. Zadržne organizacije so mogočna sila. Samo v združenju združeno ljudsko premoženje se more upreti pritisku liberalnega kapitalizma. — Ker širi Slovenska ljudska stranka za družno misel, se izpostavlja sovražstvu velekapitala.

Ljudska stranka se opira na mase človeka. Na kmeta, obrtnika, delavca, na nižje in srednje sloje ljudstva. S ponižanimi in užaljenimi stoji jo in padajo samo tiste stranke, ki poseđujejo njim primerna načela in zahteve. Ljudska stranka se bori za socialno enakopravnost malčega človeka. Za njegov telesni in duševni blagor. Z materijalizmom prepojeni socialisti se sicer tudi borijo za pravice proletarcev, toda oni vidijo v delavcu nekaj stroja, ali določeneje: inteligentno živalsko bitje, katerega vsakdanjim potrebam naj se v izdatni meri pripomore in zadosti s pomočjo sodobnih socialnih reform. Njegove duše ne pripoznavajo, ker je po svojih materialistično usmerjenih nazorih poznati ne morejo.

Krščanska demokracija je na pohodu. V Italiji, Avstriji, Nemčiji in po drugod se zbiraio ljudstva pod zastavami ljudskih strank. Narodi uvidevajo, da je po svetovni vojni, tej strašni katastrofi, krščanski svetovni nazor edina prava podlaga za rešitev vseh problemov: socialnih, gospodarskih in kulturnih. Isto velja o mednarodnih odnosih. Takrat, ko bodo narodi Evrope na podlagi krščanskih principov urejevali svoje medsebojne odnose, bo zavladal harmoničen mir. Krščanska politika ne pozna tajne di-

plomacije, niti militarizma, pač pa miroljubno geslo: „Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!“ Za suverene pravice ljudstva, za socialno in gospodarsko ravnopravnost, za zblizanje narodov, proti kapitalizmu, militarizmu in njih izrodokom, pred vsem pa za moralni preporod ljudstva v krščanskem smislu se bo Ljudska stranka borila do končne zmage.

Carina, špediterji in draginja.

Iz trgovskih krogov smo dobili tale dopis, ki označuje kričeče slučaje, ki se dogajajo pri nas. Trгоvec, ki sicer ni naš pristaš, piše:

Da se cene vsemu blagu zopet tako močno dvigajo, je vzrok ta, da imamo tako carinsko upravo in špedicijska podjetja. Glede zacinanjanja blaga je danes položaj nevzdržljiv. Zakaj? Delajo nam sitnosti in uganjajo v carinskih uradih nepotrebne sekature. Dobiš obvestilo, da je blago, ki si ga naročil iz tujezemstva, dospelo v Maribor. Pripraviš vse potrebno: najameš v banki drag denar, pripraviš deklaracije, greš v carinarnico. Od tam te pošljejo v drug urad. Izgovarjajo se: „Još nije došlo“, ali: „Sada nemamo vremena.“ Grem domov. Drugi dan zopet poskusim srečo. Zopet ista procedura. Lazim na carinarnici od Poncija do Pilata, a brez uspeha. Ležarina na železnici pa raste dan za dnem. Ko pridem tretji dan na carinarnico in zopet zaman moledujem od enega do drugega „činovnika“, mi pravi neki nižji uradnik: „Zakaj pa ne greste h kaki špedicijski tvrdki? Potem pa bo odmah šla stvar vrlo na prejš.“

Šel sem res k špediterju, ali kakor ga nazivajo: k carinskemu in odpravniskemu posredovalcu. In še tisti dan sem imel blago. Uganka mi je bila, zakaj jaz na carinarnici nisem nič dosegel, a agentu pa se mahoma vse ustreglo.

Dobil sem račun. Carina je znašala okroglo 4000 K, agentovo posredovanje pa tudi 3640 K. Kdo zna ta račun razvozlati in to postopanje v carinarnicah? Če ne ume te uganke bi mu to uganko pojasnil pisec teh vrstic.

In ti, občinstvo, ki se srdiš nad vedno rastočo draginjo, kaj praviš ti k temu? V drugih državah gre vlada, gre do carinarnice, gre do uradniki — gre do vsi na roko trgovstvu in občinstvu, da manipulacijski stroški ne tirajo draginjo kvišku. In pri nas? Čemu je nam treba toliko nepotrebnih carinskih in odpremiških posredovalnic?! Vse toži, da ni lokalov, da ni stanovanj, a sistem, ki vlada pri nas, nas spravlja v tem oziru v še večji kaos. Kje je trgovski gremij, kje so drugi činitelji?

Tako ne sme iti dalje!

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Narodna skupščina je sklicana samo na dan obletnice ujedinitvenja. Na tej seji se bo samo došlo dnevni red.

Razglašajo, da so se radikalni in demokrati med seboj sporazumeli in bo ta sporazum rodil dolgotrajnost sedanje vladne koalicije. Ta sporazum je pozidan na obojestranskem zadovolju glede delovnega programa zakonodajne skupščine. Sedaj, ko je enkrat ustvarjen temelj sporazuma med radikali in demokrati, se bodo začela še pogajanja z ostalimi vladnimi skupinami.

Z ozirom na nadaljno sodelovanje v sedanji vladni koaliciji zahtevajo Turki ureditev muslimanskega pravašja v Makedoniji ter Sandžaku, ureditev interkonfesijskih odnosov, izenačenje vseh državnih davkov in taks, ureditev turških šol v Bosni in rešitev agrarne reforme v smislu Pašičeve kupčije s Turki pred vstopom v sedanjo vlado.

ITALIJA.

Stavka v Julijski Benečiji je končana. Neuspeh štrajka vali delavstvo na nesposobnost delavskih voditeljev.

ČEHOSLOVAŠKA

Po deset dni trajajoči bučnetni debati je zbornica sprejela

državni proračun za leto 1922. Razen Nemcev, komunistov in ljudske stranke so glasovali vsi klubi za državni proračun.

NEMCIJA.

Hugo Stinnes, ki se je pred par dnevi vrnil iz Anglije, je dne 27. t. m. poročal državnemu kancelerju o uspehu svojega bivanja v Londonu. Ze iz dejstva, — tako piše „Berliner Tageblatt“ — da je Stinnes vladni poročal, se more sklepati, da je po nalogu vlade potoval v London. Stinnes je v Londonu iskal stikov s finančno in industrijsko aristokracijo. Namen njegovega potovanja je bil: najti med tamkajšnjimi gospodarskimi krogi oporo in razumevanja za obnovo nemške industrije. — Nemška vlada je glede uničevanja Diesel-motorjev dostavila v Londonu, Parizu in Rimu protestne note.

RUSIJA.

Lunačarskij, bolševiški komisar za prosveto, je v nekem razgovoru napram sotrudniku ruske brzojavne agenture izjavil, da je sovjetska vlada v vprašanju vrnitve ruskih emigrantov zavzela dobrohotno stališče. Vsekakor bi emigranti zelo zgrešili, če bi ustanovili stranko, ki bi konkurirala s komunizmom ali pa pokazovala tendenco neodvisnosti. Emigranti morajo sovjetom priskočiti na pomoč, oni morajo uvideti, da je pot, po kateri hodi komunizem, za razvoj Rusije edino rešilna. Nova gospodarska politika Rusije daje buržoaziji — možnost povrata v domovino. Na vrnitev konfisciranih posestev bo buržoazija vsekakor morala pozabiti. Istotako tudi na renesanso kapitalizma — bodisi v tej ali oni obliki.

Ministrske skrbi.

V parlamentarnih klubih vladnih strank razpravljajo samo o razdelitvi ministrskih portfeljev. Kaj načela, kaj programi, kaj nezadovoljstvo širokih slojev, kaj interesi in prestiž države! O tem ni govora. Za vse to so lokavi radikali in demokrati izumili sintetično rešitev: Kdo bo minister notranjih zadev, kdo bo čuval državno blagajno? Izvirna poročila pravijo, da so seje vladnih klubov jako živahne (kar si v duhu prav živo predstavljamo! op.ured.). Kdo bo minister: ali demokrat, ali morda radikal; ali Joca, ali Sova, Ljuba ali Djoka? Kaj jih briga sva, čeprav bi skočil iz tečajev! Kdo bo minister...?

Vsak bi rad postal minister. Demokrati in radikali so se »sporazumeli« v toliko, da ne bodo reducirali števila ministrskih portfeljev na 12, kakor je predvideno v zakonu za centralno upravo. Eni kakor drugi so vitrajali pri tem, da se število ministrstev ne sme znižati, ker imajo vladne stranke preveč ministrskih kandidatov. katerih niti pri sedanjem številu vladnih sedežev ni mogoče zadovoljiti. Vse sili k vladnemu koritu, k zeleni mizi. Je pač hudo če ni za vse prostora. Ozirom na slabo stanje državnih financ ne poznajo. Glavno je »ministrska stolica«. Finančni minister dr. Kumanudi je brez obotavljanja privolil v sporazumno delitev ministrskih portfeljev.

Minister Pucelj v demisiji? »Narod« zna povedati, da je sklicana za danes seja odbora SKS. Pri tej priliki namerava minister Pucelj podati ostavko v prvi vrsti iz rodbinskih razlogov. Neke specialiteta je za beograjsko vlado, da ima v svoji sredini ministra mesarja. Nekaj čisto samostojno Puclovega je tudi razlog, da misli ta mesar sedaj demisionirati v prvi vrsti iz rodbinskih razlogov, kar še ni doslej storil nobeden od naših mnogoštevilnih ministrov. Dobro nam je znano, da ima g. Pucelj za seboj dokaj burno rodbinsko življenje. Pa menda ne misli g. Pucelj zopet na kak ljubavni ekskurz v Ameriko, ker denarja za rajžo ima dovolj. Da, da, to nesrečno rodbinsko življenje bo spravilo samostojnega mesarja še ob ministrski stol in avtomobil.

Minister Pribičević in javna varnost v južni Srbiji. Svobodoljubje g. ministra Pribičevića se udeležuje na črno plat po celi državi. Pod njegovim policajdemokratskim režimom pa najbolj ječi južna Srbija, katero bi rad ukrotil g. minister potom nasilnih žandarjev in divjosti pristopnih policijskih uradnikov. Pribičevićevi policaji imajo v južnosrbskih krajih še toliko svobodno roko, da proglašajo kar meni in tebi nič svobodne državljane za odmetnike,

jih kot take pobijajo in potem seve izropajo. Pritožbe iz južne Srbije proti režimom Pribičevićevih organov se ponavljajo dan na dan. Sedaj je poslal tudi Jugosl. klub v te kraje dva člana, ki se bosta prepičala na licu mesta, kako se udeležuje po Makedoniji policajdemokratstvo g. Pribičevića.

Beležke.

Ogledalo. V policajdemokratskem listu čitamo: »V finančnem ministrstvu je na tisoče uradnikov, a zelo malo takih s strokovno izobrazbo. Kakor slišimo, bi bilo treba 80% teh uradnikov odsvoliti. Čemu je potrebno v tem ministrstvu na tisoče žen, devovk in devovčič v okusnih toaletah ter frizurah, ki samo huškajo iz sobo v sobo? Še slabše je v tem oziru v ministrstvu socialne politike. To vam je ministrstvo samih načelnikov ter inspektorjev. V tem ministrstvu tudi mrgoli dijakov, ki so izvršili osnovne šole ali nižjo gimnazijo. V enem samem oddelku tega ministrstva je po pet inšpektorjev ter 2—3 nižji uradniki, ki bodo čez dober mesec povišani v inšpektorje. Tej gospodi je glavno, da se povzpne do visokih mest, a radi administracije jo pač redko boli glava. Ravno kar opisana abnormalnost je razporena pri večini ministrstva. Potem se pač ne smemo čuditi, da je naša administracija graje vredna.«

Kako je s Tone Kristanovo domeno Beljem? »Jutro« poroča, da je obsegalo beljsko posestvo pred vojno 100.000 oralov. En del te posesti je prišel pod Madžarsko in je ostalo pri nas še 80.000 oralov. Posest je obljubljena od Srbov in Madžarov. Na posesti je železne proge 20 km, 1 sladkorna tovarna, 2 opekarni in 1 klavnica. Fiktivnih dohodkov je izkazala posest minulo leto 6 milijonov dinarjev, letos pa upajo na 15 do 20 milijonov. Boljši poljedelski strokovnjaki kot je n. pr. Tone Kristan, pa so mnenja, da bi lahko vrglo Belje državi letnih 40 milijonov. Belje je sedaj upravljalo po svojih demokratih organih in Kristanu finančno ministrstvo, a ga nameravajo sedaj podrediti poljedelskemu ministrstvu, da postaneta prijatelja tudi g. Kristan in mesar Pucelj, ker ne posedata Belje samo mesnice, ampak celo klavnico!

Škandale hočejo prikriti! Radikali in demokrati so se »zglihali«, sedanja vladna koalicija ostane. »Novemu Času« poročajo, da si je največ zaslug za obstoj sedanje vlade pridobila — vojaška kamarila. Prišli smo srečno že tako daleč, da se vlada ne opira več na parlament. Čudno, zelo čudno. Vojaškim krogom bi bilo baje neljubo, ako bi prišla sedaj druga vlada in objektivno preiskala afero pukovnika Vasića, Pašičevega sina in ministra Pucelja radi prodaje nemških volov in ovac. V radikalnem klubu sedijo res zanimive figure, zastopniki bednega srbskega naroda, ki podaljšajo na pritisk oficirjev nezmožni vladi življenje samo radi tega, da se prikrijejo umazane afere. Kam plovemo...?

Ljudje z dvojno moralo. Gospodje »moralisti« okoli »Jutra« so napravili iz ptujskega okr. glavarja dr. Pirknaierja celega mučenika. Konstatiramo, da pridigujejo politično in žurnalistično moralo ljudje, ki so v svojem glasilu vedoma in namenoma priušali o dr. Korošcu najinfamnejše laži.

Dnevne novice.

V Radomerji pri Ljutomeru se je poročila 23. novembra t. l. vrla Marijina družbenica Ančka Frater (Arnuš) z Jožefom Magdičem iz Cvena. Cenjeni gostje so pri bogati obložen mizi tudi mislili na dijaško kuhinjo v Mariboru ter so nabrali 424 K. Novoporočencema naše častitke, darovalcem pa srčni Bog plačaj!

70 letnica p. Hugolina Sattnerja. Slovenski skladatelj p. Hugolin Sattner obhaja te dni svojo 70 letnico. Sattner je markantna osebnost. Še več: on spada med najboljše cerkvene glasbenike, kolikor si jih lastijo Slovenci. Poleg večjega števila drugih kompozicij je spisal 14 cerkvenih skladb. V novjšem času se je lotil velikopoteznih simfoničnih pesnitev. V okvirju nekakega cikla je ustvaril »Jeftejevo prisego«, »Assumptio«, »Oljki«, »Soči« in »V pepelnici noči«. Z omenjenimi deli si je p. Hugolin Sattner zasigural v zgodovini slovenske cerkvene glasbe nemljivo ime. Rodil se je 1851. l. v Kandiji pri

Novem mestu. V samostan je stopil l. 1867. Kot pevovodja deluje v Ljubljani. L. 1924 bo obhajal svojo zlato mašo.

Kandidatura dr. Žerjava. G. Žerjavu so posebno pri srcu take kandidature, od katerih rado kaj odpade na njegov nenasitni žep in v JDS-strankin fond. Radi tega pa vidimo g. Agro-merkurja, kako se tišči z vso silo v ospredje, kadar je na vidiku kako korito finančnega značaja. G. Žerjav se peha v najnovejšem času za koritom pomočnika finančnega ministra. Njegovo kandidaturo forsirajo iz razumljivih razlogov demokrate, a se je branijo radikali, ki že poznajo Žerjavovo agro-merkurstvo in njegovo kazensko nagrado za prevneto finančno udejstvo vanje g. Gregorja, ki nima smisla za: to je moje — to pa tvoje! S tujo lastnino omadeževanih rok si ne bo g. Žerjav opral nikdar več in kot tak tudi ne spada za pomočnika finančnega ministra, kjer je preveč opravlja ne z lastnim, pač pa z državnim denarjem.

Enakopravnost pri dijaških štipendijah. Zakonodajni odbor je sklenil, da dobivajo dijaki iz Srbije in Vojvodine 500—600 dinarjev mesečno, dijaki iz drugih pokrajin pa ravnotoliko v kronah. Jugoslovanski klub se je potegnil za izenačenje dijaških štipendij, a je bil ta predlog odklonjen.

SLS v Celju ima prihodnji četrtek, dne 1. decembra politično zborovanje pri Belem volu. Govori dr. Ogrizek.

Cerkveni zbor političnega značaja. »Samouprava« z dne 22. t. m. št. 270 objavlja sledeči dopis iz Sremskega Karlovca: »Danes ob 10. uri dopoldno je bil v tukajšnji gimnaziji odvojen »sabor« ruskih cerkvenih dostojanstvenikov iz raznih krajev cele Evrope. Prva seja je bila posvečena pozdravnim govorom in redakciji pozdravnih telegramov patrijarhoma Tihonu (Moskva) in Dimitriju, Nj. Vel. kralju Aleksandru, naši vladi, naši skupščini, ruski carici-materi in generalu Wrangelu. V vseh govorih se je povdarjala potreba obnovitve velikega ruskega naroda (v monarhističnem smislu seveda; ruska emigracija, tudi Wrangelovi, je večidel monarhistična) in mogočine ruske države. Vsekakor zanimiv »zbor ruskih cerkvenih dostojanstvenikov«, na katerem se razpravlja predvsem in samo o političnih vprašanjih. Pa pravijo, da pravoslavje ne pozna »klerikalnih izročkov.« Cerkveni zbor ruskega sveceništva je bil verna slika resničnega »klerikalizma.«

Grozna bora v Trstu. V preteklem petku je razsajala na Krasu, zlasti v Trstu tako silna bora, kakoršne ne pomnijo stari ljudje. Bora je v Trstu 30 oseb treščila ob kako steno ali ob tla s tako silo, da so bile vse dotične prizadete osebe hudo poškodovane. Več oseb, katere so bile vsled bore ranjene, so spravili v bolnišnico. V nekem tržaškem predmestju je bora neko hišo popolnoma razkrila. Opeko je vihar raztresel 30 m na okoli.

Uvoz vžgalic prepovedan. Finančno okrajno ravnateljstvo v Mariboru razglašajo: Da se zaščiti domača industrija vžgalic, je uvoz vžgalic iz inozemstva prepovedan. Vkljub tej prepovedi se še vedno vtihotapljuje razne vžgalice kot »Solo«, »Bauernbund« itd. iz inozemstva v našo državo, kar povzroča, da je vsled tega naša država zelo prikrašana na monopolni taks. Iz tega razloga se bodo vse zaloge označenih vžgalic zaplenile, vrhutega bi pa zadele dotične trgovce, ki prodajajo iz inozemstva vtihotapljene vžgalice, zelo visoke kazni.

Davek na kvarte. Mariborsko okrajno finančno ravnateljstvo razglašajo: Ker zakon o državni trošarini med drugim tudi določa, da se mora za vsako igro kvart in domin za igranje plačati takso 15 din. in ker je prodaja igralnih kart in domin podvržena dohodarstveni kontroli, se opozarjajo vsi prodajalci kvart in domin, da morajo prijaviti takoj prodajo teh predmetov finančnemu okrajnemu ravnateljstvu v Mariboru.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 290—293 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 3%, za 100 čehoslovanskih kron 309%—312, za 100 nemških mark 110—112, za 100 laških lir 1160 jugoslovanskih kron. Francoski frank stane 20—20% naših kron. V Curihu notira naš dinar 170. Od zadnjega poročila je vrednost našega denarja padla za 5 točk.

Iz Maribora.

Iz seje mestnega sveta.

Socialni demokrati in narodni socialisti siskočili v lase. — Občinsko sodišče preneha. — Seja trajala 5 in pol ure.

Pri seji mariborskega občinskega sveta v torek, dne 29. novembra, je izgledalo kakor na plesišču, kjer si dve dekleti skočita v lase radi enega lanta. Slo se je za usodo delavca F. Waldhauserja v mestni plinarni. Celi dve uri je trajala ta rabuka med obema socialističnima strankama. Klub SLS je iz rezerve opazoval ves veliki „razmah“ v središču in na desnici.

V naslednjem poročilo o seji:

Zupan poroča: Član občinskega sodišča za pobijanje draginje Slanovec je položil mandat. Neimenovani dobrotnik je daroval 20.000 K za kurivo ubogim. Se mu izreče zahvala. Mestni šolski svet je končno vendar sestavljen. Mestno hranilnico revizor po naročilu občinskega sveta revizor Skrelep. Kranjska hranilnica je dala mestu Maribor 3½ milijona kron investicijskega posojila. Gledališče je sedaj preurejeno. Dne 30. nov. bode prva predstava. Pogajanja z eskomptno banko radi sveta pri dragonski vojašnici so dobro uspela. Poleg nekaj sveta dobi mestna občina še 70.000 K v gotovini. Za javno študijsko knjižnico v Mariboru je vlada pripravljena plačati kvalificirano moč kot knjižničarja. Na vprašanje svetovaleca Bahuna izjavi zupan, da je pritok vode v mestnem vodovodu še vedno tako mal, da se privatne kopeli ne bodo še mogle kmalu odpreti.

NSS je interpelirala župana radi odpusta delavca Waldhauserja v plinarni. Stavila je predlog, da se v bodoče mora nastavljati same jezika zmožne delavce in uslužbence v mestna podjetja. Uslužbenci, ki niso večši slovenskega jezika, se naj polagoma odslovi. Zupan odgovarja, da on pri celi zadevi ni prav nič zakrivil, ampak ravnateljstvo plinarne je moralo Waldhauserja odpustiti, ker je delal med delavci vedno zgago in izzval razne spore. Debate o tem vprašanju so se udeležili: dr. Verstovšek, Slanovec, Jarh, Roglič, dr. Serbec, Klančnik. Podžupan Roglič je utemeljeval predlog. Ko je povedal, da je Waldhauser s tajnikom NSS Konr. Znuđerl posredoval za zopetni sprejem v delo, je zaklical Slanovec: „Ali je ta že pri Vas?“ Med Rogličevim utemeljevanjem je prišlo do prvih burnih priporov. Zupan odgovarja, da, če bi šlo po zahtevi NSS, si ustvarimo kaos. (Klic: Beograjsko poročilo!) Ko pove župan, da se je NSS obrnila do okr. glavarja in do pokrajinskega namestnika v tej zadevi, je nastal velik tumult. Klici: „Tako čuvate vi avtonomijo občine!“ (Sum. Občinski svetniki bijejo ob pulte.) Soc. demokrati kličejo nar. soc.: Denuncijanti! Zupan zvoní. Vpitje je vedno večje. Zupan kliče Slanovca k redu. Roglič pojasnjuje. Jarh zahteva zadoščenje, zakaj župan NSS ni odgovoril na njeno

vprašanje. Zopetno veliko razburjenje. (Klici od SLS: Ali je to politični shod? Saj nismo v gostilni!) Ko se je vihar poleg je vstal v imenu SLS dr. Verstovšek. Obžaluje, da smo celi dve uri trafili čas s to zadevo, ki ni z nobene strani točno pojasnjena. Ironično pravi: S tem razbijanjem in kriganjem smo strašno mnogo dobrega storili za meščane in delavce. Vpraša, kako da je podžupan zgubil ves upliv na magistratu. Terorja SLS od nobene strani ne bo dopustila. Poročili župana in podžupana niste jasni. Niti uradno poročilo županovo ni popolno. Zato predlaga: Izvoli se komisija petih članov, ki bo celo sporno zadevo natanko preiskala. Predlog N. S. S. pa se izroči pravnemu odseku. Za dr. Verstovšekov predlog je glasovala cela „zbornica“ enoglasno. Podžupan Roglič je še nato zahteval, da mora župan upoštevati NSS, sicer raje vzamemo klobuke, pa gremo. Komisijo so bili izvoljeni: dr. Leskovar (SLS), Slanovec in Klančnik (JSDS), Roglič (NSS) in prof. Voglar (JDS).

Nato je občinski svet na predlog dr. Leskovarja ozir. dr. Serbeca sklenil: Članom obč. sodišča za pobijanje draginje se izplačajo dijete do 29. nov., a obč. svet sklene, da naj člani obč. sodišča položijo mandate, ker to sodišče nima zakonite podlage. Inicijativo za ta predlog je dal dr. Leskovar. Dr. Serbec je povdarjal, da je najmanj dve tretini vladnih naredb za nič. Sklep, da se sodišče opusti je bil soglasen.

Ko je bila ura pol dvanajst se je glasovalo o predlogu glede konca seje. Večina je bila za nadaljevanje seje, a je vendar zbor bil nesklepčen. SLS zahteva, da se važne personalne zadeve, ki so izostale morajo v prihodnji dati na dnevni red. Čez polnoč zborovati in površno rešiti važna osebnostna vprašanja pa ne kaže.

Poročil se je v nedeljo adjunkt j. žel. v Mariboru gosp. Josip Florjančič z gospodično Pavlo Kremkelj. Vrlemu slovenskemu paru, mnogo sreče!

Iz kaznilnice bežijo kaznjenci in skušajo bežati na razne, zelo nevarne in drzne načine. Kakor smo že zadnjič dejali, mora imeti to tudi svoje vzroke. Če bi bil ta zavod prava poboljševalnica, bi prihajali kaznjenci do prepričanja, da sledi zločinu kaznen in da je udanost in kes edina pot nazaj v človeško družbo. Prava kaznilnica bi morala biti celo nekaka čiščilnica in preustrojnica obsojenčeve notranjosti, tu pa vidimo, da ravno v njej dozorevajo sklepi, ki kaznjence za vedno odtegujejo človeški družbi. Nekaj mora biti na stvari in odpraviti se mora na vsak način! — Da se pa ne bo delalo, da pišemo o vsem tem tako na splošno, povemo za danes to, da upliv na najvišjega mesta v tem zavodu ni vzgojevalen v dobrem, temveč v slabem. Ravnatelj višji ali najvišji g. Fischer ni zadovoljen, če pazniki primejo kaznjence, ki hoče bežati, z rokami, meni, da bi bilo bolje, ga pri priči ustreliti, če je še tako očitno, da se beg ne more posrečiti.

Pravi, da bi bilo to za kaznilnico zelo koristno. Mož se pred osebom rad hvali, da je postreljal par sto Italijanov, in to bo menda dovolj v označilo njegove mentalitete, kako pa vse to upliva na podrejene organe, si lahko mislimo. Eni, ki imajo več človeškega čuta, pri tem trpijo, in s tako mislečim ravnateljem ne morejo dobro izhajati, drugi — nagnjeni na bolj robato in kruto stran, — se bodo pa vsekakor razvili v prav divje kreature. — Ljudje se zgražajo v spominu na vojne grozote, ravnatelj Fischer jih pa s slastjo iznaša kot nekako vzpodbudno sredstvo pred vsemi pazniki danes — ko ves svet že itak v divjaško vcepiljeni krutosti vpije po človečanstvu.

Varnostne razmere v mariborski moški kaznilnici. Skoro ne mine mesec, da bi ne utekel iz zaporov mariborske moške kaznilnice po eden ali več kaznjencev. Kaznilnico so z stari Avstriji stražili vojaki, sedaj pa opravljajo stražno službo pazniki. Kjer je stražilo poprej 2—5 vojakov, tamkaj pa sedaj komaj en stražnik in na ta način si lahko razlagamo dejstvo, da je pobegnil v zadnjem času iz kaznilnice kaznjenc, ki se je pri pobegu poslužil težke lestve. Slučaji pobegov iz mariborske kaznilnice se skušajo iz neznanih razlogov prikriti javnosti.

Prijateljem Orlovstva. Mariborski Orel priredi v ponedeljek 5. decembra ob 7. uri zvečer v društvenem prostoru Miklavžev večer za naraščaj in članstvo. — Vse prijatelje in podpornike prosimo, da v prihodnjih dneh naklonijo darove za našo deco, ki je večinoma ubogih starišev, da bodo tudi ti imeli kaj od Miklavževega veselja. — Bog živi!

Miklavžev večer marib. Orla. Mariborski Orel priredi v ponedeljek 5. decembra ob 6. uri zvečer v društvenem prostoru, Lekaršiška ulica 6, Miklavžev večer za naraščaj in članstvo. — Dostop imajo samo člani naraščaja v spremstvu starišev ter člani in članice mariborskih odsekov in krožkov. — Odbor.

Darila za Miklavžev večer marib. Orla sprejema v petek in soboto od 3.—6. ure popoldne br. Kramberger v tajništvu SLS, Cirilova tiskarna I. nadstr. Darila naj bodo dobro zavita. Naslovi naj bodo pisani razločno in natančno! Za vsako darilo se plača 40 vinarjev za izkaznico! — V nedeljo bo sprejemal br. Kr. darila na istem prostoru od 10.—11. ure. V ponedeljek sprejema darila do 12. ure dop. istotam s. Mara Snuderlova.

Studenški Orel priredi Miklavžev večer za naraščaj, člane in članice skupno z marib. Orlom v ponedeljek, 5. dec. ob 6. uri zvečer v društveni dvorani marib. Orla. — Dostop imajo samo naraščaj v spremstvu starišev ter člani in članice odseka ozir. krožka. — Obratamo se tem potom na vse prijatelje in podpornike Orlovstva ter prosimo, da nam po možnosti naklonijo svoje darove ozir. prispevke za naše malčke, ki so večinoma ubogih starišev ter jim tako pripravijo veselje. — Darila naj bodo dobro zavita. Naslovi naj bodo razločno in natančno pisani! Da ne bo nikakšnih zmešnjav se naj vsako darilo označi z opazko: »Orel Studenci.« — Darila se bodo sprejemala v soboto od 3.—6. ure

pop. in v nedeljo od 10.—12. ure dop. v tajništvu SLS, Cirilova tiskarna I. nadstropje. — Bratje in sestre se opozarjajo da po možnosti vzdržujejo red. — Odbor.

Miklavžev večer za delavstvo in njegove prijatelje priredi Jug. strokovna zveza v nedeljo 4. decembra točno ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih v Splavarski ulici. Darila se morejo oddati na dan prireditve istotam od 9. do 12. ure dopoldne in popoldne od 2. ure naprej. Vsako darilo mora biti dobro zavito in imeti mora natančen naslov, ker prireditelji ne prevzamejo drugače nikakšne odgovornosti. J. S. Z. sama bo obdarovala do 30 najrevnejših delavcev in delavk. Veliko pa je še siromakov, ki bodo ostali neobdarovani, ker J. S. Z. nima za vse sredstev na razpolago. Kdor se hoče teh usmiliti in jim siromakom napraviti majhno veselje, naj blagovoli poslati darilo na naslov Jug. strokovne zveze v Mariboru. Spomnite se obubožanega in onemoglega delavstva, ki v teh časih silno trpi. Odbor.

Opozorjamo ponovno na delavske konference, ki se vrše od 27. novembra do 4. decembra vsak večer ob 7. uri v frančiškanski cerkvi v Mariboru. Vabljeni in dostop imajo vsi brez razlike. Dosedanje tri konference so vzbudile splošno zanimanje in odobravanje, kar kaže posebno lepa udeležba. Govornik in govori so prvovrstni, prilika, ki se v Mariboru ne nudi vedno. Zadnji čas pa je treba tudi predvsem žive in neustrašne vere, praktičnega krščanstva in ne samo medlih besed. Pridite torej in povabite druge!

Oskrbovalnica za dojenčke. Državna krajevna zaščita dece in mladine v Mariboru ustanovi s 1. decembra t. l. posebno oskrbovalnico za dojenčke in posvetovalnico za matere. Zdravnik in oskrbovalna sestra bodeta sprejemala matere z dojenčki v Strossmajerjevi ulici števil. 26 vsako sredo od 14.—16. ure popoldne, kjer bodo dobivale matere nasvete glede prehrane in ravnanje z dojenčki. Vsi tozadevni nasveti so brezplačni. Materam se bo tudi od slučaja do slučaja pomagalo v gmotnem oziru.

Olepševalno društvo za Maribor. Bo začelo po prvem decembru nabirati prostovoljne prispevke za nujno napravo nadaljnjih potrebnih olupševalnih del v mestu. Nabirali bodo odborniki in odbornice olupševalnega društva. Toplo priporočamo!

Mariborska mestna občina se zahvaljuje neimenovanemu dobrotniku, ki je podaril mestnim revežem kot božičnico za nabavo kuriva 20.000 K.

Planinski koledar za leto 1922 se je razposlal na vse stare in nove naročnike. Ako se je morda koga prezrlo, naj naroči koledar nemudoma pri „Založništvu Planinskega koledarja (Br. Rotter), Maribor, Krekova ulica 5-I.“ Društva in posamezniki so naprošeni, da naročijo samo plačano število izvodov ter vpošljejo za vsak naročen izvod znesek 21 K ali 5.25 din. po nakaznici, ker se vsled visokih tiskovnih stroškov pozneje vrnjene izvide ne more vzeti nazaj v račun.

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Eros.

(42. nadaljevanje.)

Mehki vali bujne rdečkaste svetlobe so ga zagnili in mu slepili oči, pa kmalu se je nanje navadil in zavzet je zrl bajno, razkošno lepoto skritega prostora, ki ga je vanj zapeljala Mirina.

Kar je zmoglo bogastvo, kar si je mogla poželeti ženska čutnost in si izmisliti ženski okus, vse je bilo zbrano v tej sobici. Dragocene preproge na tleh, dragoceni zastori na vratih in oknih, bujne, v živih barvah slikane freske, predstavljajoče ljubavne in na čutnost delujoče prizore iz bajne slove — in sredi med vsem tem razkošnim bogastvom, tam, kamor je padala najmekkejša svetloba rdeče zastrtih nočnih svetilk, je visela podoba Valerije v valoviti mehki obleki, ki je bolj razodevala ko skrivala mamljivo lepoto njenega dovršeno lepega telesa.

Sedeti v takem razkošnem prostoru, piti sladkega, močnega falerničana, gledati Valerijino sliko, že to samo ob sebi ni bilo prav. — In sesti na divan, kjer se je na mehkih blazinah

videlo, da je še pred par trenutki sedela, — saj je še ležalo mehko svilen ogrinjalo pol po blazinah, pol po tleh, kakor bi ga bila ravnokar vrgla raz sebe — vse to je bilo že mamljivo in zapeljivo.

Pa hušše bi še naj prišlo.

Eska je postavil na mizico dragoceno čašo, iz katere je ravnokar pil, in njegove oči so z neprikritim občudovanjem visele na sliki Valerijini.

Kar zašušti zastor.

Eska krene z glavo in plane po koncu.

Pred njim je stala Valerija.

XIII.

Preskušnja.

Valerija se je tresla na vseh udih. In vendar bi morala biti mirna, tembolj, ker je dobro vedela, koga bo našla v svoji sobici.

Ni se podala na onozlo pot brez mnoge obotavljanja in premišljevanja. Saj navadno človek ne plane vrstoglavo v pregrebo. Skoraj nevidne so stopinje, po katerih se ljubezen izreminja v poželenje, poželenje v neprevidnost, in neprevidnost, ožunačena po

slabem vzgledu in priložnosti, v greh. Pa kamen, ki se začne valiti po hribu navzdol, se skoraj prav golovó privlači na dno doline in iz „bi“ nastane „hočem“ in hočem se prej ali slej izpremeniti v „moram.“

Valerijina prva želja je bila le ta, da bi še enkrat videla možatega Britanca, ki se ji je tako zelo dopadel. Nato je zasodila, da če je že poslala po sorodnikovega sužnja, pač ne bo nič hudega, če govori z njim.

In zares, je pomislila, čudno bi bilo, ako bi ne govorila. Saj ni bilo verjetno, in tudi ne možno, da bi jo opazile njene sužnje. — Niti Mirina ne. Sicer je bila zanesljiva, pa je imela nedosežno gibčen jezikek in je bila vdana opravljivosti črez vse meje.

Ni preudarjala, seve, zakaj je naročila mladega Britanca ravno v svojo zasebno sobico, zakaj ga je tam obdala z vsem, kar mami oko in draži živce, zakaj je stopila predenj v vsem žaru svoje lepote, ki jo je še povečevala izbrana obleka, biseri, zlato, razsvetljava, cvetlice, dišave, — vse kar je imela zapeljivega na razpolago. Če je poslala ponj, si je rekel je čisto naravno, da ga sprejme obdana s svo-

jim občajnim leskom in bogastvom. — Ni njena krivda, ako deluje njena okolica na koga mamljivo in zapeljivo. Ako se mu kaj pripeti, naj zvali krivdo na žarkega falerničana, da mu je ta zmešal možgane. Naj sari pazi! — Videla ga bo, govorila bo z njim, smejala se mu morebiti — in se ravnanja ne — okoliščinah.

Valerija bi bila morala prva reči besedo. Pa ničesar! Jej ni prišlo na misel.

V ljubki zadregi si je odpirala in zapirala zlato zapestnico, dobro vedoč, da izgleda njena okrogla, bela roka pri tem poslu prav posebno mamljivo. „Poslala sem po tebe“, je začela z negovim glasom, „ker so te mi priporočili, da se smem zanesti na tvojo poštenost in zvestobo. Rekli so mi, da ne poznaš izdajstva. Ali je res —?“

Ni treba povedati, da so dogodki tistega večera Esko že precej zmedli, in da ga že ni moglo lahko več kaj iznenaditi. Vkljub temu na laskavo pohvalo svoje poštenosti ni našel drugega odgovora ko globok poklon in par nerazumljivih besed.

Leč je bil zlomljen, Valerija je dobila pogum, mirno ji je tekla beseda. (Dalje prihodnjik.)

Več lesnih strokovnih delavcev strugarjev, mizarjev in parketnega predelavca, ki je vajen vseh parketnih strojev, sprejme v trajno delo podpisana tovarna. V poštev pridejo samo večji in stalni delavci z dobrimi izkazili. Pismene in ustne prijave opremljene z natančnimi podatki o družinskih razmerah in dosednji z poslenosti, rojstnem kraju in starost na: REMEC & Co., tovarna upognjenega pohištva, Duplica pri Kamniku. 1-3 665

Razpis. Mestna občina Slov. Gradec razpisuje službo električarja. Izkušeni reflektanti naj vložijo prošnje opremljene s priporočili in zahtevo plače do 25. decembra 1921. Dobri pevci in godbeniki imajo prednost. 1-3 667

Nogavice se pletejo nove in podpletejo stare za nizko ceno Strjina pletarna Vezjak v Vetrinjski ulici 17, Maribor 2-657

Dr. M. Podlesnik bivši mnogoletni okrožni zdravnik ordinira od 1. decembra naprej vsaki dan od pol 2. ure do 3. ure, ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. ure v Aškerčevi, prej Carnerjevi ulici 9, I. nadstropje, Maribor. 1-2 670

Zbirajte za „Tiskovni dom“!

Planinski koledar za leto 1922.

Uredil Franc Kocbek, nadučitelj v Gornjem gradu, založil Brunon Rotter v Mariboru, Krškova ul. 5.
Cena komadu 20 K ali 5 Din., s poštnino 21 K ali 5 Din. 25 para ter se naroči pri založniku v Mariboru.

Trgovina

4-10 634
s p

emailirane, porcelanaste, steklene in kuhinjske posode, iz vlitnega železa o-o se priporoča cenj občinstvu o-o

ALBERT VICEL, Maribor Glavni trg 5.

Klobuke

zimsko perilo 10-10 605
čevlje, dokolenice (gamaše)
dežnike dežne plašče
copate, nogavice, torbice za trg
potovalne košare in razno galanterijsko blago kupite
najbolje in po zmerni ceni pri trvdki

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Odvetnik

Dr. B. Schaubach

naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Slovenski Bistrici (v Grilovi hiši). 3-3 659

PLOŠČE ZA POHIŠTVO!

Priporočam svojo bogato zalogo plošč iz belega in barvanega Carrara-marmorja vsem trgovcem pohištva, mizarjem, elektrotehničnim podjetnikom in za spominske plošče. — Plošče oddajam tudi na debelo. 1-5 666

KAREL KOCIANČIČ in dediči
kamnosek, Maribor, Gregorčičeva ul.

Korespondenta (injo)

spreten stenograf in strojepisec v slovenščini in nemščini, event. tudi v srbohrvaščini sprejme industrijsko podjetje v Mariboru za nastop s 1. ali 15. januarjem Lastnoročno pisane natančne ponudbe z označbo dosedanjega službovanja in referenc, kakor tudi z zahtevo plače je nasloviti pod „Korespondent“ na anončno pisarno Rud. Gaisser, Maribor. 1-3 668

SALDOKONTIST

mlajša moč, večša dvojnega ameriškega knjigovodstva, se išče za neko mariborsko podjetje. Natančne ponudbe z označbo znanja v pisarni in jezikov kakor tudi reference in zahteve plače pod „Perfekt“ na Rud. Gaisserjevo anončno pisarno v Mariboru. 669

Tovarniško skladišče za kože P. BERNSTEIN IN SINOVI

Telefon šte. 2-01 — ZAGREB — Telefon šte. 2-01

nastavlja opet svoj posao

i nalazi se u dvorištu u vlastitoj kući 2-2 658

Gundulićeva ulica 4. Ulaz Takodjer Ilica 29.

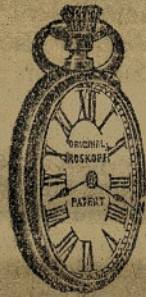
UGODNOSTI:

Žičnate žimnice (Drahteinsatz) K 365, 3 delna afrik-žimnica K 940, 1 komad konjske plahte, impregnirane 120 do 160 cm dolge in 200 cm široke K 500 do K 600, cajn-hlače K 120 do K 260, obleke za dečke 3 do 9 let K 240 do K 340, obleke za dekleta iz barhenta za 3 do 14 let stare od K 54 do L 220, srajce, spodnje hlače, predpasnike in manufakturno blago vsake vrste pri

ALOJZIJ GNIUŠEK,
Maribor, Glavni trg.

Lokal za trgovino se išče!

V najem se vzame dobro vpeljana gostilna, eventuelno tudi na račun, kje v sredini mesta Maribora. Ponudbe na oglasni zavod I. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 15. 2-2 662

Velika zaloga UR
vsakovrstnih
in verižic, prstanov, uhanov, ter
jedilnega orodja itd. 7-5

Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni
urar, Maribor, Jurčičeva ul. 8.
Lovro Stojec, (Edmund Schmidgasse) 315

LIVARNA

ZA

ZVONOVE IN KOVINE

POPREJ DENZELA SINOVI

MARIBOR : KOPALIŠKA ULICA 9

je zopet v obratu!

CERKVENE ZVONOVE

Izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij itd.)

UMETNA LIVARNA

RELIEFI, CERKVENI SVETILNIKI

Vsa oprema za žgalnice, kletarstva, pivovarna, opreme za plin in vodovod, opreme za cevi, pipe za pivo, uteži iz medenine lastnega izdelka. Popravljalnica za brizgalne itd.

31+ Inž. J. & H. Bühl.

168

Trgovci in obrtniki, inserirajte v listu!

Zadružna gospodarska banka d.d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/I. — Telefon 311. — Brzjavni: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. **Podružnice:** Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. **Ekspozitura:** Bled.

Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

581

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Stolna ulica šte. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%

Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 155 58

Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiščih na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.

Najreneje

Najbolje

kupiš

v Cirilovi tiskarni v Mariboru

papir kanclijski, fini in konceptni, pisemski, svileni (zidani), prešani (krep), mapice, kasete, ovojni papir, vse najrazličnejše pisarniške potrebščine kakor: črnilo, peresa, svinčnike, radirke, ravnila. — Molitvenike, rožne vence, svetinjice, trgovske knjige, šolske potrebščine in krasne razglednice.

Solidno

Točno